

A Study of Moral Virtues Appropriate to Secondary and Vocational Students by Factors Analysis¹

Mutita Chaipet²
 Chaiwichit Chianchana³
 Sageemas Na wichian⁴

Received: August 20, 2013

Accepted: October 17, 2013

Abstract

The research aimed at 1) studying appropriateness of moral virtues indicators for secondary and vocational students, and 2) analyzing moral virtues factors appropriate to secondary and vocational students. The research instruments were 1) questionnaire appropriateness measure of moral virtues indicators for secondary and vocational students and 2) questionnaire on the needs by private Enterprises, educational institute concerned moral virtues appropriate to secondary and vocational students. The statistics included percentage, mean, standard deviation, and exploratory factor analysis. Two sample groups were: 1) 5 expert informants selected by purposive sampling, 2) 5 informants from 5 institutes 5 regions under the Office of Vocational Education Commission (OVEC) selected by 3 random sampling stages, and enterprises which had cooperation with the educational institute under OVEC. The enterprises with had cooperation with the educational institute under OVEC included 2 groups: 1) 150 administrators and lecturers of the institutes under OVEC, and 2) 150 administrators and enterprise chiefs. The results were 37 appropriate indicators. The appropriateness value was between moderate and much level (1.75 -3.00), 7 factors from moral virtues indicators appropriate to secondary and vocational students (total variances = 65.08 %) including learning base, human being benefits, life sufficiency, mental support, self-esteem, career intention, and self-existence. The learning base could explain the highest variance (12.73 %) with 8 indicators: honesty, responsibility, diligence, discipline, harmony, sacrifice, vocational admiration, and interests.

Keywords: Moral virtues, Secondary school students, Vocational students, Exploratory Factor Analysis (EFA)

¹ This paper is the part of the dissertation title “The Development of an Evaluation Model for Vocational Students’ Moral Virtues Based on theory-Driven Evaluation”

² Ph.D. Candidate in the Vocational and Technical Education Management Program at the Department of Technical Education Management, Faculty of Technical Education King Mongkut’s University of Technology North Bangkok.e-mail: mutita_ket@hotmail.com. Tel.: 087-636-1918

³ Lecturer at the Department of Technical Education Management, Faculty of Technical Education King Mongkut’s University of Technology North Bangkok.

⁴ Assistant Professor at the Department of Social and Applied science, College of Industrial Technology King Mongkut’s University of Technology North Bangkok.

การศึกษาคุณธรรมจริยธรรมที่เหมาะสมกับนักเรียน นักศึกษาอาชีวศึกษา ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบ¹

มุกิตา ชัยเพชร²

ชัยวิชิต เขียวชนะ³

ศจีมาจ ณ วิเชียร⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความเหมาะสมของตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรมที่เหมาะสมกับนักเรียน นักศึกษาอาชีวศึกษา 2) เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบคุณธรรมจริยธรรมที่เหมาะสมกับนักเรียน นักศึกษาอาชีวศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แบบสอบถามวัดความเหมาะสมของตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรมที่เหมาะสมกับนักเรียนนักศึกษาอาชีวศึกษา และ 2) แบบสอบถามความต้องการของสถานประกอบการและสถานศึกษาเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมที่เหมาะสมกับนักเรียน นักศึกษาอาชีวศึกษา สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ 1) ผู้ให้ข้อมูลการพิจารณาความเหมาะสมของตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรม คือผู้เชี่ยวชาญด้านคุณธรรมจริยธรรม ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 5 คน 2) ผู้ให้ข้อมูลการค้นหาลักษณะองค์ประกอบคุณธรรมจริยธรรม ได้มาโดยการสุ่มแบบสามขั้นตอน จากสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 5 แห่ง 5 ภูมิภาค และสถานประกอบการที่ทำความร่วมมือกับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้ 1) ผู้บริหาร และครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 150 คน 2) ผู้บริหารและหัวหน้างานในสถานประกอบการ จำนวน 150 คน ผลการวิจัยพบว่า มีตัวบ่งชี้ที่มีความเหมาะสม จำนวน 37 ตัวบ่งชี้ มีความเหมาะสมระดับปานกลางถึงมาก (อยู่ระหว่าง 1.75-3.00) และผลจากการวิเคราะห์องค์ประกอบตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรมที่มีความเหมาะสมกับนักเรียน นักศึกษาอาชีวศึกษา ได้ 7 องค์ประกอบ (ความแปรปรวนรวม=65.08 %) ประกอบด้วย พื้นฐานแห่งการเรียนรู้ อรรถประโยชน์ต่อเพื่อนมนุษย์ ความพอเพียงแห่งการดำรงชีวิต การคำนึงทางจิต เกียรติภูมิแห่งตน การมุ่งประกอบอาชีพ และการดำรงแห่งตน ซึ่งองค์ประกอบแรก คือ พื้นฐานแห่งการเรียนรู้ สามารถอธิบายคุณธรรมจริยธรรมได้สูงสุด (ความแปรปรวนองค์ประกอบแรก =12.73 %) มี 8 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความขยันหมั่นเพียร ความมีวินัย ความสามัคคี ความเสียสละ ความศรัทธาในวิชาชีพ และความสนใจใฝ่รู้

คำสำคัญ: คุณธรรมจริยธรรม นักเรียน นักศึกษาอาชีวศึกษา การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ

¹ บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของคณาจารย์เรื่อง การพัฒนารูปแบบการประเมินคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนนักศึกษาอาชีวศึกษาตามแนวคิดการประเมินอิงการขับเคลื่อนทางทฤษฎี

² นิสิตระดับปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารอาชีวและเทคนิคศึกษา ภาควิชาบริหารเทคนิคศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ e-mail: mutita_ket@hotmail.com. Tel.: 0-8763-6191-8

³ อาจารย์ประจำ ภาควิชาบริหารเทคนิคศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

⁴ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำ ภาควิชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์และสังคม วิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในยุคที่โลกปัจจุบันมีการแข่งขันสูง สังคมโลกได้พัฒนามาสู่ยุคโลกาภิวัตน์ คนมีค่านิยมและให้ความสำคัญทางวัตถุเพิ่มขึ้น ทำให้โครงสร้างและกลไกการบริหารและการจัดการต่างๆ ปรับตัวตามไม่ทันเกิดความไม่สมดุลระหว่างการพัฒนาทางวัตถุกับการพัฒนาทางจิตใจ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545) นำไปสู่ปัญหาทางสังคมต่างๆ อาทิ ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดและการเพิ่มขึ้นของการพนันโดยเฉพาะในกลุ่มเด็กและเยาวชน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554) นอกจากนี้ยังพบปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน การก่ออาชญากรรม การเสพติดและการค้ายาเสพติด ซึ่งแพร่ระบาดในกลุ่มเยาวชนไทย ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงอุดมศึกษา ปัญหาเหล่านี้ล้วนสะท้อนให้เห็นถึงความเสื่อมถอยด้านคุณธรรมจริยธรรม

พฤติกรรมที่เป็นปัญหาจะแสดงถึงการเสื่อมถอยด้านคุณธรรมจริยธรรม การแสดงออกของพฤติกรรมจะมีในรูปแบบต่างๆ อาทิ พฤติกรรมความรุนแรง พฤติกรรมทางเพศ พฤติกรรมการเสพติดชนิดต่างๆ จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า พฤติกรรมของนักเรียน นักศึกษาที่ควรเร่งพัฒนาในภาพรวม คือ คุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ ประหยัด มีวินัย และมีน้ำใจ (มาลัยวัลย์ วงศ์ใหญ่ เจษฎ์ ประกอบทรัพย์ บานชื่น วีระพัฒนานนท์ และสุเทพ มั่นคง, 2550) จากพฤติกรรมดังกล่าวทำให้มีหลายหน่วยงานได้พยายามคิดและสร้างรูปแบบหรือวิธีการใหม่ๆ เพื่อนำมาใช้ในการแก้ปัญหา แต่ก็ไม่ได้ผลเท่าที่ควร เพราะในการจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษายังพบว่า นักเรียน นักศึกษายังมีพฤติกรรมขาดวินัยในตนเองและไม่ประหยัด (เมธีสิน สมอุมจารย์, 2553) ซึ่งคุณธรรมจริยธรรมเหล่านี้มีความจำเป็นที่ต้องได้รับ

การปลูกฝังเพื่อให้นักเรียน นักศึกษาอาชีวศึกษา มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และเกิดภาพลักษณ์ที่ดีงาม

ประกอบกับการรายงานการวิจัยด้านคุณธรรมจริยธรรมเรื่องคุณธรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียนอาชีวศึกษา ตามความต้องการของตลาดแรงงาน พบว่าตลาดแรงงานต้องการคุณลักษณะของนักเรียน นักศึกษาอาชีวศึกษา ในด้านการเป็นคนดี มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความ پاکเพียรอดทน (ภณิญา ชมสุวรรณ, 2548) สอดคล้องกับการศึกษาการพัฒนาทักษะวิชาชีพในสถานศึกษาด้านอาชีวศึกษาเพื่องานอาชีพในห้าจังหวัดภาคใต้ พบว่าสถานประกอบการต้องการคุณลักษณะที่พึงประสงค์สำหรับทักษะอาชีพ ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความมีวินัย (ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ เสริมศักดิ์ นิลวิสัย เสาวนิตย์ ทวีสันตน์นุกูล ศักดิ์จิต มาศจิตต์ และอ้อมใจ วงษ์มณฑา, 2547) ดังนั้นในการพัฒนาผู้เรียนสถานศึกษาต้องเน้นการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมควบคู่ไปกับการพัฒนาด้านวิชาการ เพื่อให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข ไม่เอารัดเอาเปรียบหรือมุ่งประโยชน์ส่วนตนโดยไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม

ด้วยความสำคัญของการพัฒนาภูมิธรรมควบคู่กับภูมิปัญญา ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องดำเนินการศึกษาสำรวจคุณธรรมจริยธรรมที่เหมาะสมกับนักเรียน นักศึกษาอาชีวศึกษา จากการศึกษาและสังเคราะห์ตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรมในเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องรวม 22 เรื่อง ได้แก่งานวิจัยของ นางลักษณ์ วิรัชชัย ชยุตม์ ภิรมย์สมบัติ และ ศจีมาจ ณ วิเชียร (2551) รุ่งรัตน์ สนธิพันธ์ (2551) จนา ภูทองไชย (2553) ยารอนา สะแลมัน (2547) พรเทพ เสถียรนพแก้ว (2553) สุทธิพัฒน์ อมรกุล (2552) กรรณิภา เมืองแก้ว (2553) อรพินทร์ สันติชัยอนันต์ (2549) อธิมา เรื่องสกุล (2550) ทศนีย์ จินาพร (2553)

พิเชษฐ์ รุ่งลาวัลย์ (2550) ดลใจ ถาวรวงศ์ ตันเจริญ (2553) โสภภาพรณ ทองคำ (2551) กิตติสุข แสงสวี่ (2549) ชัยวิจิต เชียรชนะ (2548) มัลลย์วัลย์ วงศ์ใหญ่ และคณะ (2550) ณิชญา ชมสุวรรณ (2548) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551) พรน้ำคำ ป้องกันภัย (2548) สุวิมล ว่องวานิช (2550) สืบพงษ์ ธรรมชาติ (2548) และวิรัตน์ กะสันต์ (2553) มีการศึกษาเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม 4 ประเด็นหลัก คือ การศึกษาสภาพปัญหาและพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรม การพัฒนาเครื่องมือวัดคุณธรรม การศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และการพัฒนาตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรมที่เหมาะสมกับสังคมไทย โดยยังไม่พบการศึกษาองค์ประกอบตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรม ที่มีความเหมาะสมกับนักเรียน นักศึกษาอาชีวศึกษา

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา การที่เด็กและเยาวชนในวัยเรียนและสังคมไทยมีความเสื่อมถอยในด้านคุณธรรมจริยธรรม จากความต้องการของสถานศึกษาและสถานประกอบการในด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน นักศึกษา และที่สำคัญคือการพยายามส่งเสริมด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของหน่วยงาน และองค์กรทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ดังนั้นการศึกษาคุณธรรมจริยธรรมที่เหมาะสมกับนักเรียน นักศึกษาอาชีวศึกษาตามความต้องการของสถานศึกษาและสถานประกอบการ โดยใช้วิธีวิเคราะห์องค์ประกอบ และข้อมูลที่ได้จากการศึกษาจะเป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อนำไปสู่กระบวนการส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน นักศึกษาอาชีวศึกษา ให้เป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรมที่พึงประสงค์ตามความต้องการของสังคม โดยผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองพัฒนาการทำงาน เพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความเหมาะสมของตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรมที่เหมาะสมกับนักเรียน และนักศึกษอาชีวศึกษา
2. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบคุณธรรมจริยธรรมที่เหมาะสมกับนักเรียน และนักศึกษอาชีวศึกษา

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาศึกษาคุณธรรมจริยธรรมที่เหมาะสมกับนักเรียน นักศึกษาอาชีวศึกษา ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้ 1) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการพิจารณาการสังเคราะห์ตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรม ได้แก่ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านคุณธรรมจริยธรรม โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน 5 คน และ 2) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการหาองค์ประกอบคุณธรรมจริยธรรมที่เหมาะสมกับนักเรียน นักศึกษาอาชีวศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้สุ่มด้วยวิธีการสุ่มแบบสามขั้นตอน (Three-stage random sampling) โดยสุ่มตามการแบ่งภูมิภาคของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ แบ่งเป็น 5 ภาค คือ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง กรุงเทพมหานครและภาคตะวันออก และภาคใต้ ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 สุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) มีหน่วยจังหวัดเป็นหน่วยการสุ่ม (Sampling unit) โดยสุ่มจังหวัดในแต่ละภาค ภาคละ 1 จังหวัด ได้จำนวน 5 จังหวัด ขั้นตอนที่ 2 สุ่มอย่างง่าย ซึ่งมีสถานศึกษาเป็นหน่วยการสุ่ม โดยสุ่มสถานศึกษาที่ได้รับการสุ่มจากขั้นตอนที่ 1 จังหวัดละ 1 แห่ง ได้จำนวนสถานศึกษา 5 แห่ง และขั้นตอนที่ 3 สุ่มอย่างง่าย ซึ่งมีบุคคลเป็นหน่วยการสุ่ม โดยสุ่มในสถานศึกษาที่ได้รับการสุ่มจากขั้นตอนที่ 2 และสถาน

ประกอบการที่ทำความร่วมมือกับสถานศึกษา จำนวนรวม 300 คน ได้แก่ 1) ผู้บริหารและครู ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจากสถานศึกษาที่ทำความร่วมมือกับสถานประกอบการจาก 5 แห่ง จาก 5 ภูมิภาค จำนวน 150 คน 2) ผู้บริหารและหัวหน้างานในสถานประกอบการ ที่ให้ความร่วมมือกับสถานศึกษา จาก 5 แห่ง จาก 5 ภูมิภาค จำนวน 150 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม มี 2 ฉบับ คือ 1) แบบสอบถามวัดความเหมาะสมของตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรมที่เหมาะสมกับนักเรียน นักศึกษาอาชีวศึกษา เป็นแบบวัดความเหมาะสม 4 ระดับ เพื่อวัดตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรม ที่ได้จากการสังเคราะห์จากเอกสารและงานวิจัย จำนวน 22 เรื่อง เพื่อเป็นการคัดสรรตัวบ่งชี้ที่มีความเหมาะสมกับนักเรียน นักศึกษาอาชีวศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถามคือ ผู้เชี่ยวชาญด้านคุณธรรมจริยธรรม จำนวน 5 คน แบบสอบถามแบ่งเป็น 4 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 การสังเคราะห์ตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรม จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จำนวน 22 เรื่อง ได้ตัวบ่งชี้จำนวน 37 ตัวบ่งชี้ ตอนที่ 2 นิยามตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรม จำนวน 37 ตัวบ่งชี้ ตอนที่ 3 แบบสอบถามวัดความเหมาะสมตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรมที่เหมาะสมกับนักเรียน นักศึกษาอาชีวศึกษา จำนวน 37 ตัวบ่งชี้ และตอนที่ 4 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ 2) แบบสอบถามความต้องการของสถานประกอบการและสถานศึกษาเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมที่เหมาะสมกับนักเรียน นักศึกษาอาชีวศึกษา เป็นแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ ผู้บริหารและครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการ

อาชีวศึกษา จำนวน 150 คน และผู้บริหารและหัวหน้างานในสถานประกอบการ จำนวน 150 คน แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และตอนที่ 2 แบบสอบถามความต้องการคุณธรรมจริยธรรมที่เหมาะสมกับนักเรียน นักศึกษาอาชีวศึกษา จำนวน 37 ข้อ โดยมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.94 เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการส่งแบบสอบถามและขอรับคืนทางไปรษณีย์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory factor analysis)

ผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์ความเหมาะสมของตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรม พบว่า ความเหมาะสมของตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรม ที่ได้จากการสอบถามผู้เชี่ยวชาญด้านคุณธรรมจริยธรรม จำนวน 5 คน (เกณฑ์การวัดระดับความเหมาะสม 1.00-1.74 เท่ากับเหมาะสมน้อย 1.75-2.49 เท่ากับเหมาะสมปานกลาง และ 2.50-3.00 เท่ากับเหมาะสมมาก) ได้ตัวบ่งชี้ที่มีความเหมาะสม จำนวน 37 ตัวบ่งชี้ มีค่าความเหมาะสมระดับปานกลางถึงมาก (อยู่ระหว่าง 1.75-3.00)

2. การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างตัวบ่งชี้ จำนวน 37 ตัวบ่งชี้ โดยผลการวิเคราะห์พบว่าตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรมส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาจากค่า Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy เท่ากับ .938 และ ค่า Bartlett's Test of Sphericity เท่ากับ 7033.065 ค่า df เท่ากับ 666 และมีนัยสำคัญที่ .000 ซึ่งน้อยกว่า .05 จึงปฏิเสธสมมุติฐาน (H_0) แสดงว่าตัวบ่งชี้มีความสัมพันธ์กัน สรุปว่าข้อมูลที่ได้มีความเหมาะสมในการใช้เทคนิควิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบ

ตาราง 1 ค่าน้ำหนักตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรมที่เหมาะสมกับนักเรียน นักศึกษาอาชีวศึกษา

ตัวบ่งชี้	องค์ประกอบ						
	1	2	3	4	5	6	7
1. ความซื่อสัตย์สุจริต	.728						
2. ความรับผิดชอบ	.756						
3. ความมีสติสัมปชัญญะ				.539			
4. ความขยันหมั่นเพียร	.624						
5. ความมีวินัย	.745						
6. ความอดทน				.535			
7. การมุ่งผลสัมฤทธิ์						.369	
8. ความยุติธรรม				.703			
9. ความเป็นกัลยาณมิตร				.686			
10. ความสามัคคี	.458						
11. ความกตัญญูทดแทน							.578
12. ฉันทะ				.622			
13. ความประหยัด							.444
14. ความเป็นอิสระ		.463					
15. ความเมตตากรุณา							.468
16. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่		.763					
17. ค่านิยมแห่งความเป็นไทย					.497		
18. ความสุภาพ		.595					
19. ความสะอาด		.612					
20. ความมีน้ำใจ		.629					
21. ความเสียสละ	.550						
22. ความศรัทธาในวิชาชีพ	.494						
23. ความมีมนุษยสัมพันธ์		.558					
24. ความเชื่อมั่นในตนเอง					.728		
25. ความสนใจใฝ่รู้	.559						
26. การละเว้นสิ่งเสียดสี							
27. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์						.418	
28. การพึ่งตนเอง			.600				
29. การอดออม			.767				
30. เศรษฐกิจพอเพียง			.707				
31. การรักษาศีล 5						.516	
32. ความเป็นประชาธิปไตย			.542				
33. จิตสาธารณะ			.632				

ตาราง 1 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	องค์ประกอบ						
	1	2	3	4	5	6	7
34. มีสัจจะ			.464				
35. ความมีศักดิ์ศรีและเกียรติ					.684		
36. ความละเอียดรอบคอบ						.696	
37. ความมีเหตุผล						.686	
ค่าไอเกน	4.710	4.272	3.917	3.452	3.384	2.563	1.782
% ของความแปรปรวน	12.730	11.545	10.587	9.331	9.147	6.928	4.815
% ของความแปรปรวนทั้ง 7 องค์ประกอบ เท่ากับ 65.084%							

หมายเหตุ: สกัดองค์ประกอบแบบ Principle component analysis และ หมุนแกนแบบหมุนฉากด้วยวิธี Varimax

จากตาราง 1 เมื่อพิจารณาน้ำหนักตัวบ่งชี้ในแต่ละองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบที่ 1 คือ พื้นฐานแห่งการเรียนรู้ มีค่าน้ำหนักอยู่ระหว่าง .451 ถึง .756 องค์ประกอบที่ 2 คือ อรรถประโยชน์ต่อเพื่อนมนุษย์ มีค่าน้ำหนักอยู่ระหว่าง .463 ถึง .763 องค์ประกอบที่ 3 คือ ความพอเพียงแห่งการดำรงชีวิต มีค่าน้ำหนัก อยู่ระหว่าง .464 ถึง .767 องค์ประกอบที่ 4 คือ การค้าจุนทางจิต มีค่าน้ำหนักอยู่ระหว่าง .535 ถึง .703 องค์ประกอบที่ 5 คือ เกียรติภูมิแห่งตน

มีค่าน้ำหนักอยู่ระหว่าง .497 ถึง .728 องค์ประกอบที่ 6 คือ การมุ่งประกอบอาชีพ มีค่าน้ำหนักอยู่ระหว่าง .369 ถึง .696 และองค์ประกอบที่ 7 คือ การดำรงแห่งตน มีค่าน้ำหนักอยู่ระหว่าง .444 ถึง .578 ซึ่งตัวบ่งชี้เหล่านี้สามารถอธิบายความแปรปรวนคุณธรรมจริยธรรมได้ร้อยละ 65.084 และองค์ประกอบทั้ง 7 องค์ประกอบ ได้มีการตั้งชื่อให้สื่อความหมายได้สอดคล้องครอบคลุมรายการตัวบ่งชี้ในแต่ละองค์ประกอบ แสดงดังตาราง 2

ตาราง 2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรมที่มีความเหมาะสมกับนักเรียน นักศึกษาอาชีวศึกษา

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้
1. พื้นฐานแห่งการเรียนรู้	1. ความซื่อสัตย์ 2. ความรับผิดชอบ 3. ความขยันหมั่นเพียร 4. ความมีวินัย 5. ความสามัคคี 6. ความเสียสละ 7. ความศรัทธาในวิชาชีพ 8. ความสนใจใฝ่รู้
2. อรรถประโยชน์ต่อเพื่อนมนุษย์	9. ความเป็นอิสระ 10. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ 11. ความสุภาพ 12. ความสะอาด 13. ความมีน้ำใจ 14. ความมีมนุษยสัมพันธ์
3. ความพอเพียงแห่งการดำรงชีวิต	15. การพึ่งตนเอง 16. การอดออม 17. เศรษฐกิจพอเพียง 18. ความเป็นประชาธิปไตย 19. จิตสาธารณะ 20. มีสัจจะ
4. การค้าจุนทางจิต	21. ความมีสติสัมปชัญญะ 22. ความอดทน 23. ความยุติธรรม 24. ความเป็นกัลยาณมิตร 25. ฉันทะ
5. เกียรติภูมิแห่งตน	26. ค่านิยมแห่งความเป็นไทย 27. ความเชื่อมั่นในตนเอง 28. ความมีศักดิ์ศรีและมีเกียรติ
6. การมุ่งประกอบอาชีพ	29. การมุ่งผลสัมฤทธิ์ 30. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ 31. การรักษาศีล 5 32. ความละเอียดรอบคอบ 33. ความมีเหตุผล
7. การดำรงแห่งตน	34. ความกตัญญูกตเวที 35. ความประหยัด 36. ความเมตตากรุณา

จากตาราง 2 แสดงข้อมูลความต้องการของสถานศึกษาและสถานประกอบการ พบว่า ตัวบ่งชี้ที่ศึกษาทั้งหมด 37 ตัวบ่งชี้ สามารถจัดกลุ่มเป็นองค์ประกอบได้ 7 องค์ประกอบ (อธิบายความแปรปรวนรวม = 65.08%) ประกอบด้วย พื้นฐานแห่งการเรียนรู้ อรรถประโยชน์ต่อเพื่อนมนุษย์ ความพอเพียงแห่งการดำรงชีวิต การค้าจนทางจิต เกียรติภูมิแห่งตน การมุ่งประกอบอาชีพ และการดำรงแห่งตน ซึ่งองค์ประกอบแรก คือ พื้นฐานแห่งการเรียนรู้ สามารถอธิบายคุณธรรมจริยธรรมได้สูงสุด (ความแปรปรวนองค์ประกอบแรก = 12.73%) องค์ประกอบจำนวน 7 องค์ประกอบ ได้มีการตั้งชื่อให้สื่อความหมายได้สอดคล้องครอบคลุมรายการตัวบ่งชี้ในแต่ละองค์ประกอบ และตัวบ่งชี้แต่ละตัวที่จัดเข้าองค์ประกอบ พิจารณาที่ค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .30 ขึ้นไป (Hair, 1995) ซึ่งมีอยู่จำนวน 36 ตัวบ่งชี้ (ส่วนอีก 1 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบน้อยกว่า .30 จึงไม่ได้นำตัวบ่งชี้ 1 ตัวนั้น มาใช้)

สรุปและอภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรม ที่เหมาะกับนักเรียน นักศึกษา อาชีวศึกษา จากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน พบว่ามีตัวบ่งชี้ที่มีความเหมาะสม จำนวน 37 ตัวบ่งชี้ มีความเหมาะสมระดับปานกลางถึงมาก (อยู่ระหว่าง 1.75 - 3.00) และผลการวิเคราะห์องค์ประกอบตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรมที่มีความเหมาะสมกับนักเรียน นักศึกษาอาชีวศึกษา พบว่า ตัวบ่งชี้ที่ศึกษาทั้งหมด 37 ตัว สามารถจัดกลุ่มเป็นองค์ประกอบได้ 7 องค์ประกอบ เมื่อพิจารณาตามความสำคัญขององค์ประกอบ จะเห็นได้ว่า องค์ประกอบแรก คือ พื้นฐานแห่งการเรียนรู้ อธิบายความแปรปรวนได้สูงสุด (12.73%) ประกอบไปด้วย

8 ตัวบ่งชี้ คือ ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความขยันหมั่นเพียร ความมีวินัย ความสามัคคี ความเสียสละ ความศรัทธาในวิชาชีพ และความสนใจใฝ่รู้ เป็นตัวบ่งชี้ที่มีความสำคัญมากเป็นอันดับแรก โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบใกล้เคียงกัน องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ที่เป็นผลการวิจัยครั้งนี้ มีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นางลักขณ์ วิรัชชัย ศจิมาง ณ วิเชียร และพิศสมัย อรทัย (2551) ที่ศึกษาวิจัยการสำรวจและสังเคราะห์ตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรม แล้วพบว่า ตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรมที่มีความสำคัญและจำเป็นเร่งด่วนสำหรับการเฝ้าระวังระดับคุณธรรมจริยธรรมในสังคมไทย มี 5 ตัวบ่งชี้ คือ ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ ความมีสติสัมปชัญญะ ความขยันหมั่นเพียร และความมีวินัย นอกจากนี้ยังสอดคล้องใกล้เคียงกับผลการวิจัยของ ภนิชญา ชมสุวรรณ (2548) ที่ศึกษาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของนักศึกษาอาชีวศึกษาตามความต้องการของตลาดแรงงาน พบว่าคุณธรรมที่ตลาดแรงงานต้องการมาก คือ รู้รักสามัคคี พากเพียร อดทน เสริมสร้างคนดีและซื่อสัตย์สุจริต เรียงร้อยไม่ตรี เศรษฐกิจพอเพียง และรู้รักสามัคคี ทำนองเดียวกับที่พบในงานวิจัยเรื่องนี้ซึ่งตัวบ่งชี้เหล่านี้ล้วนเป็นคุณธรรมจริยธรรมที่จำเป็นต้องเร่งส่งเสริมและพัฒนาให้เกิดขึ้นกับนักเรียน นักศึกษาอาชีวศึกษา ให้เป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรมที่พึงประสงค์ตามความต้องการของสังคม

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

สถานศึกษาสามารถนำข้อมูลตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรมที่เหมาะสมกับนักเรียน นักศึกษาอาชีวศึกษาไปกำหนดเป็นแนวทางในการวางแผนเพื่อพัฒนาครูผู้สอนให้เกิดความรู้ความเข้าใจในการส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน

นักศึกษาให้มีความเหมาะสมกับความต้องการของสังคม

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

1. ควรมีการศึกษาและพัฒนาเครื่องมือวัดตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรมที่เหมาะสมกับนักเรียน นักศึกษาอาชีวศึกษา และสร้างคู่มือการใช้เครื่องมือวัดเพื่อการนำไปใช้ของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ของครอบครัว ชุมชนและสถานศึกษาเพื่อเป็นข้อมูลในการส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน นักศึกษาอาชีวศึกษา

เอกสารอ้างอิง

กรรณิกา เมืองแก้ว. (2553). *คู่มือจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรม 8 ประการ* ของโรงเรียนवासुเทวี. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).

กิตติสุข แสงสว. (2549). *การพัฒนาเครื่องมือวัดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานคุณภาพอาชีวศึกษาสำหรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาเกษตรกรรม*. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยทักษิณ).

ชัยวิจิต เขียวชนะ. (2548). *การพัฒนาแบบวัดความมีวินัยในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่สาม : กรณีศึกษาจังหวัดนครนายก*. (ปริญญาโทนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ เสริมศักดิ์ นิลวิสัย เสาวนิตย์ ทวีสันทนินกุล ศักดิ์จิต มาศจิตต์ และ อ้อมใจ วงษ์มณฑา. (2547). *การพัฒนาทักษะวิชาชีพในสถานศึกษาด้านอาชีวศึกษาเพื่องานอาชีพในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้*

เพื่อรองรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย.

ปัตตานี: โครงการจัดตั้งสถาบันสมุทรัฐ

เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา มหาวิทยาลัย

สงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

ดลใจ ถาวรวงศ์ ต้นเจริญ. (2553). *กระบวนการขัดเกลาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนต้นแบบจังหวัดฉะเชิงเทรา*. (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา).

ทัศนีย์ จินาพร. (2553). *รายงานการจัดทำคู่มือการจัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักเรียน โรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย*. (ปริญญาโทนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).

ธิติมา เรืองสกุล. (2550). *ความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับคุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรมของเด็กปฐมวัย*. (ปริญญาโทนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).

นงลักษณ์ วิรัชชัย ชยุตม์ ภิรมย์สมบัติ และศัจมาจณ วิเชียร. (2551ก). *การวิจัยและพัฒนาตัวบ่งชี้คุณธรรม จริยธรรม*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.

นงลักษณ์ วิรัชชัย ศัจมาจณ วิเชียร และ พิศสมัย อร์ทัย. (2551ข). *การสำรวจและสังเคราะห์ตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรม*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.

พรเทพ เสถียรนพแก้ว. (2553). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมคุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาครู*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ).

พรน้ำคำ ป้องกันภัย. (2548). *รายงานการวิจัยเรื่องพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของ*

- นักเรียนล้มมาลิกขาสันตือโคกที่ชุมชน
คาดหวัง. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมและ
พัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม.
พิเชษฐ รุ่งลาวัลย์. (2550). การศึกษาความต้องการ
ด้านคุณธรรมจริยธรรมสำหรับหลักสูตรด้าน
คอมพิวเตอร์ ในระดับอุดมศึกษา.
(วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระ
จอมเกล้าพระนครเหนือ).
- ภนิชญา ชมสุวรรณ. (2548). คุณธรรมที่พึงประสงค์
ของนักศึกษาอาชีวศึกษาตามความต้องการของ
ตลาดแรงงาน. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมและ
พัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม สำนักงาน
จัดการองค์ความรู้ (องค์กรมหาชน).
- มาลัยวัลย์ วงศ์ใหญ่ เจริญ ประกอบทรัพย์ บานชื่น
วีระพัฒนานนท์ และ สุเทพ มั่นคง. (2550).
การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมพื้นฐาน 8
ประการของนักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษา
อุดรดิตถ์ ปีการศึกษา 2550. อุดรดิตถ์:
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- เมธิศิน สมอุมจารย์. (2553). การพัฒนาคุณธรรม
จริยธรรมของนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัย
เทคนิคหนองคายแบบมีส่วนร่วม.
หนองคาย: สำนักงานคณะกรรมการการ
อาชีวศึกษา.
- ยารอนา สะแลมัน. (2547). การสร้างแบบประเมิน
พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนระดับ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามมาตรฐานการ
ประกันคุณภาพการศึกษาของสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
(วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์).
- รจนา ภูทองไชย. (2553). การวิจัยปฏิบัติการแบบมี
ส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของ
นักเรียนโรงเรียนบ้านคางสูงเจริญศิลป์.
(วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร).
- รุ่งรัตน์ สนธิจันทร์. (2551). การศึกษาคุณธรรม
จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ตาม
มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของนักเรียน
ช่วงชั้นที่ 2 ในโรงเรียนกลุ่มสนามชัย สังกัด
กรุงเทพมหานคร ที่มีความสามารถในการ
วิเคราะห์ต่างกัน. (วิทยานิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- วิรัตน์ กะสันต์. (2553). ศึกษาผลการนำคิธรรมคำ
กลอนทางพระพุทธศาสนาไปปลูกฝัง
คุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนโรงเรียนบ้าน
หญ้าขาว. (วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตร
มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์
ราชวิทยาลัย).
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
(2551). แนวทางการประเมินคุณธรรมของ
ผู้เรียน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์
การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545).
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545.
กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและ
สังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.
(2554). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. 2555-2559.
สืบค้นเมื่อวันที่ 23 มีนาคม 2555, จาก
<http://www.nesdb.go.th/.pdf>
- สืบพงษ์ ธรรมชาติ. (2551). สังเคราะห์คุณธรรม
จริยธรรม จากวรรณกรรมมุขปาฐะใน

- จังหวัดนครราชสีมา. สืบค้นเมื่อวันที่
16 มีนาคม 2555, จาก <http://www.moralcenter.or.th/.pdf>
- สุทธิพัฒน์ อมรกุล. (2551). *บทบาทของครูผู้สอนตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู : กรณีศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาสุราษฎร์ธานี*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2550). *การประเมินผลการเรียนรู้แนวใหม่*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โสภภาพรณ ทองคำ. (2551). *การศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความมีน้ำใจของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในกลุ่มวิภาวดี สังกัดกรุงเทพมหานคร. (ปริญญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ)*.
- อรพินทร์ สันติชัยอนันต์. (2549). *การศึกษาคุณธรรมและจริยธรรมของนิสิตนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. (ปริญญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ)*.
- Hair, J. F., Anderson, R. E., Tatham, R. L., & Black, W. C. (1995). *Multivariate data analysis with readings*. (4th ed.). New Jersey, NJ: Prentice-Hall.

